

**LỤT VÀ HẠN XÂY RA ĐỒNG THỜI TRONG MÙA MƯA LŨ 1981,
VÀ CÔNG TÁC PHỤC VỤ ĐỊA PHƯƠNG CỦA ĐÀI KTV LONG AN**

Trương Hữu Bình - Đài KTV Long an

I - Tình hình hạn và lụt :

- Mùa mưa 1981 ở Long an bắt đầu phù hợp với qui luật khí hậu ở địa phương, nhưng liên sau đó đã có những biến động khác thường ít thấy trong chuỗi số liệu quan trắc gần 20 năm lại đây.

- Từ giữa tháng IV đã có 10/16 trạm có mưa tập trung vào tuần 3 của tháng IV, sang tháng V-1981 lượng mưa nhiều hạn. Gió mùa tây nam đã bắt đầu hoạt động mạnh tốc độ gió theo bờ pho ghi được 16 m/s (cấp 7). Số trạm có mưa ghi được 12/16 trạm có lượng mưa từ 100,0 - 340,0 mm, trong đó có 5/16 trạm có lượng mưa lớn hơn 300,0 mm nên một số nơi đã có đủ nước để làm vụ hè thu. Nơi mưa ít nhất trong 16 trạm cũng từ 44,0 - 50,0 mm nhưng không nhiều. Các tháng VI, VII, VIII và IX là các tháng liên tục có lượng mưa hụt mức so với TBNV; tại trạm Mộc Hóa và Đức Hòa (tháng IX và tháng VII) có lượng mưa trên TBNV. Do mưa ít nên vụ hè thu năm nay ở Long an làm chậm khoảng từ 1 tháng đến 2 tháng, có nhiều nơi phải xuống giống 2 - 3 lần mới được.

Hạn hạn nặng nhất đáng chú ý là từ ngày 20-VIII đến 13-IX/1981 hạn 20 ngày hầu hết các vùng trong tỉnh đều không mưa hoặc có mưa không đáng kể.

Trong khi đó lũ lụt lại xảy ra sớm hơn bình thường và khốc liệt ở một số huyện thuộc khu vực Đồng Tháp Mười như Vĩnh Hưng, Mộc Hóa và Tân Thạnh. Ở các nơi này trước khi lũ tràn đồng cũng đều bị hạn nghiêm trọng nên lúa sinh trưởng kém. Khi lũ về với cường suất khá cao trong thời gian đầu từ 12 - 20 cm/giờ nên lúa nơi không theo kịp nước; một số diện tích lúa hè thu ở các huyện này bị mất trắng do nước ngập; đặc biệt là huyện Vĩnh Hưng mất trắng hơn 500 ha lúa hè thu, ở Mộc Hóa và Tân Thạnh thu hoạch lúa hè thu để chạy nước nên năng suất thấp bình quân chưa đầy 1 tấn/ha. Trong khi đó ở các huyện phía nam của tỉnh vẫn bị hạn gay gắt do nước sông trong các tháng đầu mùa mưa từ tháng VI - VII bị nhiễm mặn và phân không dùng để tưới được.

II - Nguyên nhân xảy ra hạn và lụt đồng thời :

Tuy về mặt địa hình thì các vùng trong tỉnh Long an không chênh lệch nhau nhiều lắm (nơi cao nhất và thấp nhất không chênh nhau quá 5 m) và mặt cao độ. Nhưng cùng một lúc xảy ra 2 thiên tai như trên là do :

- Lũ ở Long an hàng năm xảy ra đều đặn ở các huyện thuộc Đồng Tháp Mười và chịu ảnh hưởng chủ yếu của lũ sông Cửu Long.

Mưa tại chỗ không phải là nguyên nhân chính để gây ra lũ đối với Long an.

- Các huyện thuộc vùng hạ sông Vàm có chịu ảnh hưởng mạnh mẽ của chế độ bán nhật triều chi phối và khi lũ về gặp kỳ triều kém nên mực nước sông không có khả năng tràn vào trong đồng.

- Động về mặt sý nớp : thấy rằng nguyên nhân ít mưa ở nam bộ là do gió mùa tây nam hoạt động yếu, ít xuất hiện các nhiễu động. Trên các mực 850 mb, 500 mb và 200 mb áp cao phụ nhiệt đới năm nay hoạt động khá mạnh trong tháng VII trực sông của áp cao duy trì khá dài ngày ở khu vực nam bộ, vị trí của tâm áp cao này trong tháng VII lệch về tây ; trong tháng VIII cường độ yếu và lệch về phía đông, áp thấp Ấn độ không phát triển nên gió mùa tây nam từ ngày 20-VIII đến 13-IX có lúc bị tắt hẳn thay vào đó là trường gió đông - đông nam không chế gây ra hiện tượng hạn gay gắt kéo dài trên 20 ngày. Đến ngày 15-IX dải hội tụ nhiệt đới có hướng đông - tây vắt ngang qua vĩ độ 10°N (ngay vùng Long an) mặc dù mức độ hội tụ không mạnh nhưng đã gây ra mưa khá lớn vài ngày trên diện rộng nên xóa được nạn hạn kéo dài nói trên.

III - Công tác phục vụ của Đài đối với địa phương :

- Về tình hình mưa lũ, hạn : Đài đã ra thông báo về tình hình mưa lũ - . lũ năm nay xảy ra sớm hơn nhiều so với trung bình nhiều năm hơn một tháng, và dự báo lũ đảm bảo mức chính xác hạn chế được sức người, sức của cho việc phòng chống lũ một cách tối đa, được ủy ban nhân dân và ban chỉ huy chống lụt bão ở địa phương tin tưởng giao nhiệm vụ chính trong việc kiểm tra kế hoạch phòng chống lũ ở các huyện có nguy cơ bị lũ đe dọa. Đáng chú ý nhất là cùng một lúc đài đã đề xuất 2 phương án chống lũ và chống hạn phải đi đôi với nhau. Ủy ban nhân dân tỉnh đã triển khai kế hoạch chống hạn, chống lũ xuống các cơ sở, kết quả đã cứu được hơn 10.000 ha lúa là thu có nguy cơ mất trắng do bị hạn và sâu rầy./.

ĐIỀU KIỆN KHÍ TƯỢNG NÔNG NGHIỆP VỤ MÙA NĂM 1980 Ở HÀ NAM NINH

(Tiếp theo trang 27)

III - Vài nét về tình hình sâu bệnh

Thời tiết thuận nên sâu bệnh ở vụ mùa năm 1980 phát triển mạnh. Đặc biệt vụ mùa này bị úng ngập nhiều nên sâu cắn gié phát triển phá hại lúa mùa ở vùng cao và vùng vàm, có thời điểm trong tháng X, sâu cắn gié hại tới 36081 ha, cá biệt có ruộng hại tới 50 - 60%. Đặc biệt chuột phát triển mạnh cắn lúa trên phạm vi rộng.

IV - Kết luận

Đây là vụ mùa gặp thiên tai nặng nhất so với các vụ gần đây như mưa lũ, bão lụt liên tiếp xảy ra ngay từ đầu đến cuối vụ đã làm úng ngập nghiêm trọng nên ảnh hưởng nhiều đến khâu thời vụ, diện tích, năng suất và tổng sản lượng. Tuy ở thời kỳ cuối vụ thời tiết có thuận hơn, nhưng bị sâu cắn gié, chuột phát triển phá hại nặng. Do tình hình úng ngập nên cần có bộ giống cao cây đẻ cây ở vùng trũng nhằm hạn chế tác hại của úng ngập./.